

LV

LV

LV

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 16.8.2010
COM(2010) 434 galīgā redakcija

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI

par Polijas valsts rīcības plāna īstenošanu saistībā ar Padomes 2008. gada 14. aprīļa Regulu (EK) Nr. 338/2008, ar ko paredz pielāgot mencas nozvejas kvotas, kas no 2008. līdz 2011. gadam iedalāmas Polijai Baltijas jūrā (25.–32. apakšrajons, EK ūdeņi)

SATURS

1.	Ievads	3
2.	Valsts rīcības plāns par kontroli	3
2.1.	Tiesiskais regulējums	3
2.2.	Vienotā iestāde	3
2.3.	Noteikumu izpilde un inspekcijas	4
2.4.	Administratīvā kontrole	4
3.	Valsts plāns par Baltijas flotes pārstrukturēšanu	5
3.1.	Polijas zvejas flotes attīstība	5
3.2.	Īpašo mencas zvejas atļauju skaita samazināšana	6
3.3.	Publiskais atbalsts par zvejas darbību izbeigšanu	6
3.4.	Modernizācijas pasākumi (nodošana pelaģiskās zvejas sektoram).....	7
3.5.	Publiskais atbalsts par zvejas darbību pagaidu pārtraukšanu.....	7
4.	Secinājumi un ieteikumi.....	8

1. IEVADS

Saskaņā ar 3. panta 2. punktu Padomes 2008. gada 14. aprīļa Regulā (EK) Nr. 338/2008, ar ko paredz pielāgot mencas nozvejas kvotas, kas no 2008. līdz 2011. gadam iedalāmas Polijai Baltijas jūrā (25.–32. apakšrajons, EK ūdeņi), Komisijai katru gadu jāizvērtē Polijas valsts rīcības plāni par kontroli un par flotes pārstrukturēšanu un jāziņo Padomei par to īstenošanu. Pirmais ziņojums Padomei tika iesniegts 2008. gada 18. novembrī. Valsts rīcības plāns par kontroli ir paredzēts, lai pārvarētu pašreizējās grūtības kontroles un noteikumu izpildes jomā un radikāli vērstos pret nelikumīgas zvejas un ES tiesību aktu pārkāpumu cēloņiem mencu zvejniecībā Baltijas jūrā. Polijas iestādes un Komisijas darbinieki apsprieda un saskaņoja plāna saturu Varšavā 2008. gada 18. martā sanāksmē, kas bija veltīta jautājumam par Polijas zivsaimniecības kontroles sistēmu saistībā ar finansiālu atbalstu zivsaimniecības kontrolei. Valsts rīcības plāns par kontroli ir izklāstīts minētās sanāksmes saskaņotajā protokolā.

Valsts rīcības plāns par Baltijas flotes pārstrukturēšanu, kas arī attiecas uz laikposmu no 2008. līdz 2011. gadam, bija paredzēts, lai noteiktu pasākumus, kuri jāveic kā daļa no Eiropas Zivsaimniecības fonda līdzfinansētās darbības programmas laikposmam no 2007. līdz 2013. gadam, lai nodrošinātu Polijai iedalīto mencu nozvejas kvotu ilgtspējīgu izmantošanu — gan no saglabāšanas, gan ekonomiskā viedokļa. Pēc Komisijas un Polijas iestāžu sarunām Polija 2008. gada aprīlī pieņēma Valsts plānu par Baltijas flotes pārstrukturēšanu un 2009. gada janvārī — Zvejas piepūles koriģēšanas plānu.

Kā paredzēts Padomes Regulas (EK) Nr. 338/2008 3. panta 1. punktā, Polija ir pieņēmusi un īsteno abus plānus. Saskaņā ar plāniem Polija ir nosūtījusi Komisijai īstenošanas ziņojumus. Šī informācija kopā ar Komisijas inspektoru savākto informāciju ir šajā ziņojumā sniegtā novērtējuma pamats. Ziņojums ir sadalīts divās daļās, pirmajā iztirzāts rīcības plāns par kontroli, otrajā — rīcības plāns par flotes pārstrukturēšanu.

2. VALSTS RĪCĪBAS PLĀNS PAR KONTROLI

Valsts rīcības plānā par kontroli ir iekļauts grafīks, lai divu gadu laikā pakāpeniski uzlabotu Polijas zivsaimniecības kontroles sistēmu. Saskaņā ar plānu Polija reizi pusgadā iesniedz Komisijai progresa ziņojumu par katru plāna punktu. 2009. gada 2. aprīlī Polija iesniedza inspekcijas ziņojumu un 14. jūlijā — trešo progresa ziņojumu.

2.1. Tiesiskais regulējums

2008. gadā likumdevēja vara, sagatavojot projektus jaunam Zivsaimniecības likumam un Zivsaimniecības tirgus likumam, aizsāka procesu, lai pieņemtu jaunus valsts noteikumus, kuri risinātu trūkumus kontroles un noteikumu izpildes sistēmā, kā paredzēts rīcības plānā. Tomēr minētie likumi līdz šodienai nav pieņemti. Jaunais likums par zivsaimniecības tirgus organizāciju patlaban ir iesniegts Konstitucionālajā tiesā, un jaunā Zivsaimniecības likuma projekts vēl jāizskata Parlamentā.

2.2. Vienotā iestāde

Lauksaimniecības un lauku attīstības ministrija 2008. gadā izveidoja amata vietu un uzdeva Zivsaimniecības kontroles direktora vietniekam darboties kā vienotai iestādei un koordinēt uzraudzību, kontroli un pārraudzību valsts un starptautiskā līmenī. Amata vieta tika aizpildīta, un darbs tika uzsākts.

Vienotā iestāde cita starpā atbild par to, lai tiktu sagatavota gada valsts programma par kontroli, kurā izklāstīta stratēģija un noteiktas prioritātes un mērķi. Vienotā iestāde vada Inspektoru koordinācijas padomes ikmēneša sanāksmes.

2.3. Noteikumu izpilde un inspekcijas

Kopā ar dažiem pozitīviem strukturāliem uzlabojumiem, kas Polijā 2008. gadā veikti kontroles un noteikumu izpildes grūtību pārvarēšanai, Komisijas ziņojumā par 2008. gadu joprojām bija minētas vairākas neatrisinātas problēmas.

2009. gadā ir konstatēti turpmāki uzlabojumi:

- pilnībā darbojas jaunais zvejas patruļkuģis,
- ir ieviesta prasība inspicēt 100 % mencas izkrāvumu, nevis 20 %,
- visiem Polijas zvejas inspektoriem ir izdota inspekcijas rokasgrāmata,
- inspektorāti ir aprīkoti ar portatīvajiem svāriem.

Lai gan attiecībā uz mencu izkrāvumiem noteiktais inspicēšanas standarts ir 100 %, inspekciju prioritātes un stratēģija nav balstīta uz visaptverošu riska analīzi. Inspekcijas resursu koncentrēšana var vājināt kontroli un inspekciju ar mencu izkrāvumiem nesaistītās jomās. Tāpēc citas zvejniecības un ekonomikas dalībnieki, kuri veic darbības pēc izkraušanas, piemēram, pircēji, pārdevēji un apstrādātāji, nav pakļauti efektīvas kontroles sistēmai. Iespējams, ka tas bija viens no iemesliem, kāpēc 2009. gadā Baltijas jūras rietumu reģes nozvejas kvota tika pārsniegta par 17,4 %.

Polijas iestādes ir informējušas Komisiju, ka līdz 2009. gada novembrim reģionālie inspektorāti tiks aprīkoti ar portatīvām darbstacijām, lai piekļūtu kuģu satelītnovērošanas sistēmai (VMS).

Tomēr Zivsaimniecības informācijas sistēmas izveidē ir novērots tikai neliels progress. Saskaņā ar saprašanās memorandu līdz 2009. gada otrajam ceturksnim bija jāizveido un inspektoru rīcībā ostās un jūrā jānodod elektroniska sistēma, lai tiešsaistē piekļūtu VMS datiem, zvejas piepūles ziņojumiem, nozvejas ziņojumiem, iepriekšējiem paziņojumiem un ieiešanas / iziešanas ziņojumiem. Līdz 2009. gada beigām Komisija bija saņēmusi informāciju, ka ir nodrošināta piekļuve tikai VMS datiem.

2.4. Administratīvā kontrole

Galvenais šķērslis virzībai šajā jomā ir stagnācija tiesiskā regulējuma izstrādē un Zivsaimniecības informācijas sistēmas izveidē. Sekas ir šādas:

- tiešsaistē nav nodrošināta piekļuve informācijai par inspekcijas darbībām un apmaiņa ar šo informāciju starp vietējo, reģionālo un centrālo līmeni,
- nav izveidota īpaša datu analīzes grupa, kuras uzdevums būtu reāllaikā uzraudzīt zvejas kuģus un veikt to riska analīzi,

- ekonomikas dalībnieki, kuri veic darbības pēc izkraušanas, piemēram, pircēji, pārdevēji un apstrādātāji, līdz jaunā Zivsaimniecības tirgus likuma pieņemšanai nav pakļauti efektīvai kontroles sistēmai.

3. VALSTS PLĀNS PAR BALTIJAS FLOTES PĀRSTRUKTURĒŠANU

Valsts plānu par Baltijas flotes pārstrukturēšanu Polija pieņēma 2008. gada aprīlī. Kā turpinājumu šim rīcības plānam un saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1198/2006 par Eiropas Zivsaimniecības fondu 22. pantu Polija pēc sarunām ar Eiropas Komisiju 2009. gada janvārī pieņēma Zvejas piepūles koriģēšanas plānu. Šajā plānā ir aktualizēti rīcības plānā ietvertie elementi un noteikti vērienīgāki mērķi mencu zvejas flotes kapacitātes samazināšanai, kā arī pievienoti jauni punkti, piemēram, par īpašumtiesībām un kontroles papildu pasākumiem.

3.1. Polijas zvejas flotes attīstība

Turpmākajā tabulā ir norādīts kopējais Baltijas jūras zvejas flotes kapacitātes samazinājums, izteikts kuģu skaitā, GT un KW, laikposmā no 2008. gada 1. marta līdz 2009. gada 1. decembrim.

1. tabula. Polijas zvejas flote laikposmā no 01.03.2008. līdz 01.12.2009.¹

Kuģi pēc LOA*	Kuģu skaits			Kapacitāte kW			Kapacitāte GT		
	01.04.2008.	01.12.2009.	Atšķirība kuģu skaitā	01.04.2008.	01.12.2009.	Atšķirība kW	01.04.2008.	01.12.2009.	Atšķirība GT
< 8 m	258	257	-1	5 985	5 689	-296	592	574	-18
8–12 m	265	251	-14	19 044	18 144	-900	1 398	1 303	-96
12–15 m	74	85	+11	6 366	6 505	+139	895	999	+104
15–18,5 m	54	53	-1	14 864	12 777	-2 087	1 224	1 260	+36
18,5–25,5 m	131	111	-20	15 750	13 509	-2 241	5 707	4 859	-848
25,5–40 m	80	65	-15	24 333	19 876	-4 457	11 325	9 327	-1 998
> 40 m**	3	4	+1	10 105	18 415	+8 310	8 737	21 276	+12 539
Kopā	865	826	-39	96 446	94 914	-1 532	29 878	39 597	+9 719
Kopā, izņemot tāljūras floti	862	822	-40	86 341	76 499	-9 843	21 141	18 321	-2 820

* LOA: lielākais garums.

** Kuģus, kuru garums pārsniedz 40 m, uzskata par tāljūras floti.

¹ Saskaņā ar ES zvejas flotes reģistru. Salīdzināšanai izvēlēti datumi, kuros Polija aktualizējusi informāciju.

Saskaņā ar Eiropas Savienības zvejas flotes reģistru tomēr nav iespējams noteikt, vai zvejas darbības izbeigušie kuģi bija iesaistīti mencu zvejā. Tāpēc mencu krājumu zvejas piepūles samazinājumu nevar novērtēt, nenovērtējot minēto kuģu īstenoto zvejas piepūli, jo Polija nekad nav iesniegusi datus par piepūles īstenošanu.

Jāatzīmē arī tas, ka tabulā norādītie skaitļi ir radušies, gan iekļaujot kuģus Polijas Baltijas jūras zvejas flotē, gan izslēdzot no tās. Kopumā flotē tika iekļauts 81 kuģis ar kapacitāti 557 GT un 2788 kW. Iekļaušana bija saistīta galvenokārt ar pārmaiņām kuģa darbībā, bet 4 kuģi tika importēti un 26 kuģi — uzbūvēti no jauna. Flotē iekļautie kuģi bija galvenokārt nelieli, vidēji 8 m gari kuģi, uz kuriem mencu krājumu pārvaldības plāns neattiecas.

Runājot par izslēgšanu no Polijas Baltijas jūras flotes, kuģi minētajā laikposmā nav eksportēti. Kopumā 106 Baltijas jūras kuģi ar kapacitāti 3512 GT un 12 133 kW tika izslēgti no Polijas zvejas flotes, 37 kuģi, kuru lielākais garums vidēji bija 21 m, atsāka zvejas darbības un 69 kuģi mainīja savu darbību.

Jāatzīmē, ka Polija neiesniedza datus Komisijas gada ziņojumam Eiropas Parlamentam un Padomei par dalībvalstu zvejas piepūli 2009. gadā, un 2008. gadā iesniegtie dati neļauj neko secināt par pieejamo zvejas iespēju sabalansēšanu ar flotes zvejas kapacitāti.

3.2. Īpašo mencas zvejas atļauju skaita samazināšana

Īpašo mencas zvejas atļauju skaita samazināšanas dēļ divām trešdaļām flotes 2009. gadā bija jāpārtrauc mencas zveja. Tikai viena trešdaļa no Polijas Baltijas zvejas flotes (147 kuģi) 2009. gadā saņēma īpašu mencas zvejas atļauju. Šī sistēma paredzēja, ka mencu nozvejas kvota tiks izmantota saimnieciski samērīgi visa gada laikā², un tā veicina noteikumu labāku ievērošanu.

To kuģu skaita samazināšanu, kuriem ir īpašā mencas zvejas atļauja, varētu uzskatīt par tūlītēju rīcību, lai ierobežotu piekļuvi mencu zvejai, kā paredzēts Regulā (EK) Nr. 338/2008.

Secinājumus par faktisko zvejas piepūles samazinājumu nav iespējams izdarīt, jo dati par piepūles īstenošanu nav iesniegti ne ZZTEK novērtēšanai 2009. gadā, ne FEONT datubāzei jau gadiem ilgi.

3.3. Publiskais atbalsts par zvejas darbību izbeigšanu

Valsts plānā par flotes pārstrukturēšanu ir paredzēts, ka līdz 2011. gadam sadalīšanai tiks nodoti aptuveni 2500 GT un 9000 kW kuģu, kuri zvejo mencas (12–24 m segments un 24–40 m segments).

Polijas pieņemtā Zvejas piepūles koriģēšanas plāna mērķis ir līdz 2011. gada beigām samazināt Polijas mencu zvejas flotes lielumu par 6000 GT un 20 000 kW.

Kā redzams turpmākajā tabulā, Polijā ir vērojams būtisks progress saistībā ar zvejas darbību izbeigšanu, izmantojot EZF atbalstu.

² Polijai iedalītā Baltijas jūras austrumu mencas kvota 2009. gadā tika apgūta 97,3 % apmērā.

2. tabula. EZF atbalsts, kas piešķirts par kuģu nodošanu sadalīšanai Polijā 2009. gadā³.

Kuģi, kas nodoti sadalīšanai ar EZF atbalstu (atbalsta piešķiršanas lēmumu skaits)			
Kuģa garums	Kuģu skaits	kW	GT
0–8 m	2	44	4
8–9,99 m	5	275	27
10–11,99 m	2	114	20
12–14,99 m	3	342	67
15–18,49 m	22	2 723	824
18,5–20,49 m			
20,5–25,49 m	13	3 470	1 255
25,5 m un vairāk	19	8 421	3 178
Kopā	66	15 388	5 375

3.4. Modernizācijas pasākumi (nodošana pelaģiskās zvejas sektoram)

Pārstrukturēšanas plānā ir paredzēts modernizēt zvejas kuģus, kuri garāki par 24 metriem, kā arī nodot tos pelaģiskās zvejas sektoram līdz 2011. gada beigām (51 kuģis saskaņā ar Zvejas piepūles koriģēšanas plānu). Kopumā līdz 2009. gada novembra sākumam bija saņemti 40 pieteikumi EZF līdzfinansējumam kuģu modernizācijai; līdz 2010. gada janvāra beigām tika parakstīti 20 līgumi par kuģu modernizāciju ar EZF atbalstu.

Šis flotes segments veido nozīmīgu mencas zvejas flotes daļu kW un GT izteiksmē. Minēto kuģu nodošana pelaģiskās zvejas sektoram jāsabalansē ar zvejas iespējām, pelaģisko sugu krājumu stāvokli un minēto krājumu pārvaldības sistēmas paredzamo attīstību.

3.5. Publiskais atbalsts par zvejas darbību pagaidu pārtraukšanu

Lai izpildītu Valsts plānu par Baltijas flotes pārstrukturēšanu un mazinātu negatīvo sociāli ekonomisko ietekmi, kāda ir īpašo mencas zvejas atļauju skaita samazināšanai, tika nolemts, ka tai zvejas flotes daļai, kura nesaņēma mencas zvejas atļauju 2009. gadam (bet kurai tā bija 2008. gadā), piešķirs kompensāciju par zvejas darbību pagaidu pārtraukšanu. Šāda kompensācija ir piešķirama vēlākais līdz 2011. gada beigām aizvien mazākam skaitam zvejas kuģu, kam aizliegts zvejot mencas. Kopumā 2009. gada novembrī tika pieņemti 258 lēmumi par kompensācijas piešķiršanu.

³ Saskaņā ar informāciju, ko sniedza Polijas Zivsaimniecības departaments EZF darbības programmas Uzraudzības komitejas sanāksmē Varšavā 2010. gada 27. janvārī.

Mencas zvejas atļauju skaita samazinājums kopā ar izkrāvumu intensīvāku kontroli ir palīdzējis nodrošināt to, ka visu gadu tiek samērīgāk izmantotas mencu kvotas un Polijas zvejnieki labāk ievēro noteikumus.

Tomēr flotes pārstrukturēšanas process ir tālu no tā, lai būtu pabeigts, lai gan EZF atbalsts ir izmantots saskaņā ar plānoto. Vairāk nekā puse no (aptuveni) 450 kuģiem, kas veido Polijas floti, laikposmā no 2009. līdz 2011. gadam ir spiesti nenodarboties ar zveju, jo saņem darbības pagaidu pārtraukšanas atbalstu. Tāpēc var paredzēt, ka pēc minētā laikposma apmēram 200 kuģi būs gatavi atsākt mencu zveju.

4. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Divos gados Polija ir panākusi labu progresu, uzlabojot zvejniecības pārvaldības efektivitāti Baltijas jūrā, jo īpaši attiecībā uz plānoto EZF pasākumu īstenošanu, lai atbalstītu darbības pagaidu pārtraukšanu un izbeigšanu.

Mencu zvejas atļauju skaita samazinājums kopā ar izkrāvumu intensīvāku kontroli ir palīdzējuši nodrošināt to, ka visu gadu tiek samērīgāk izmantotas mencu kvotas un Polijas zvejnieki labāk ievēro noteikumus.

Lai gan sākotnēji Eiropas Zivsaimniecības fonda līdzfinansētās kuģu ekspluatācijas pārtraukšanas shēmas ieviešana kavējās, zvejas darbību izbeigšanas process ar EZF atbalstu tagad virzās labi, un pagaidām sasniegtie rezultāti kopumā atbilst mērķiem. Šis process būtu jāpaātrina, lai mencu zvejas flotes lielumu pielāgotu zvejas iespējām.

Tomēr, lai pilnā mērā gūtu labumu no valsts sistēmas pārstrukturēšanas saistībā ar kontroli un flotes pārvaldību, kā noteikts valsts rīcības plānā un Valsts plānā par Baltijas flotes pārstrukturēšanu, ir laikus jāveic visi vajadzīgie pasākumi. Īstenošanās reformas attiecas tikai uz daļu no valsts rīcības plāna, un novērotie uzlabojumi vēl nevar garantēt kontroles sistēmas pilnīgu uzticamību. Turklāt Polijas flotes strukturālā nelīdzsvarotība vēl nav koriģēta vajadzīgajā apmērā, un datu trūkuma dēļ tās ietekmi uz mencu zveju nav iespējams novērtēt.

Polijai ir būtiski veikt visus nepieciešamos pasākumus saskaņā ar iepriekš noteikto grafiku. Īpaša uzmanība jāpievērš šādiem jautājumiem:

- jāpieņem tiesiskais regulējums, lai pilnībā transponētu ES tiesību aktus,
- dati par zvejas piepūli pienācīgi jānosūta Komisijai,
- jāattīsta noteikumu ievērošanas kultūra, veicinot ekonomiski dzīvotspējīgu zvejniecību, kurā ir novērsta pārmērīgas zvejas kapacitātes problēma un kurā nelegāla zveja vairs nav ne rentabla, ne pieļaujama. Jāpārskata atturēšanas sistēma un jānodrošina nodarījuma smagumam atbilstošas sankcijas, lai atņemtu pārkāpējiem ieguvumus no nelegālās zvejas,
- joprojām jāveic piemēroti pasākumi, lai nodrošinātu lietderīgu un efektīvu kontroles un noteikumu izpildes sistēmu, un jo īpaši:
 - inspekcijas sistēmai un procedūrām jānodrošina pienācīgi pēcinspekcijas pasākumi,

- visi zvejniecības sektori, tostarp pēcizkraušanas sektors, jāpakļauj inspekcijai un kontrolei, un attiecīgi jāsadala resursi,
- jāmodernizē Zivsaimniecības informācijas sistēma, lai ievērotu ES tiesību aktu prasības,
- jāizveido īpaša datu analīzes grupa, kuras uzdevums būtu reāllaikā uzraudzīt zvejas kuģus un veikt to riska analīzi.

Komisija aicina Poliju noteikt un tūlīt sākt īstenot piemērotus korektīvos pasākumus, lai panāktu atbilstību saprašanās memorandam. Korektīvo pasākumu saraksts jāiesniedz Komisijai rakstiski līdz 2010. gada 1. novembrim.

Vienlaikus Komisija patur tiesības īstenot savas ES Līgumu uzraudzītāja pilnvaras.